

SÖDERBYBLADET

Nr 4 Årgång 6 Maj 2006

ISSN 1459-8493

Utgivare: Södra Vallgrund byaråd rf

SOMMARÖHALLEN

öppnar 6 maj

Vardagar och söndagar kl. 11 - 19
Lördagar kl. 10 - 18

***

UF HAVSBANDET INFORMERAR

UFH, Byarådet och Understödsföreningen vid Södra Vallgrund skola har tillsammans köpt en **STOR GASGRILL.**

Den kan hyras!

UFH planerar en **utställning i lokalen den 17.6.** Privatpersoner, föreningar, m.m kan visa upp olika saker t.ex. gamla/nya foton, handarbeten, m.m. Är du intresserad? Kontakta Susanna Sund, 050 – 5244935. Tillställningen är avgiftsfri.

Kom med på

”STÅ UPP-KVÄLL”

i lokalen fredagen den 26.5 kl 19.00.

Stå upp **komiker Olav Lönnbäck och sångerskan Helene Nylund** underhåller oss.

Pris 7 euro/person, barn under skolåldern gratis. Servering!

Vi avslutar kvällen med dans!

Vill du säkra din plats – ring och boka till Susanna Sund, 050 – 5244935.

Uf Havsbandet höll **årsmöte 26.2.2006.** Så här ser styrelsen ut för detta år:

Ordförande	Susanna Sund
Vice ordförande	Annelie Sten
Sekreterare	Maria Ström
Vice sekreterare	Jenny Lund
Kassör	Mariella Beijar
Vice kassör	Lilian Westerlund-Perätalo

Styrelsemedlemmar: Ann Anderson, Maria Rönneback, Mikaela Ingman

Suppleanter: Monika Nessander, Sara Lund, Marianne Öster

Bufféföreståndare Sara Lund, Jenny Lund
Vaktmästare Ove Sund

Hyror för lokalen: För medlemmar sommartid 100 € och vintertid 140 €. För icke medlemmar sommartid 130 € och vintertid 190 €. Vid bröllop + 50 €. Hyra för kylrummet 20 €

***

DEN 11 MAJ KL 19.00

säger Marthorna: Välkommen till Bystugan, du som ”handskas med tegälsteinan, miursleiven, hamarin å spiikan, bågasåjen elo motosåjen”!

Vi träffas kring kaffe med dopp för diskussion och planering.

Följande behov existerar:

1. Skorstenshuvudet !
2. Räcke till trappan !
3. Røjning = uppsutning !
4. Kanske ved !

All hjälp är hjälp och uppskattas. Ge dig tid och kom och träffa oss som inte är ”kvinnor nog” att hantera krävande manliga verktyg.

Alltså: **Torsdagen den 11 maj kl 19.00 i Bystugan!**

Välkommen säger Marthorna.

***

HUR VÅREN FRAMSKRIDIT

Glädjande nog meddelade Per-Håkan Stolpe iakttagelser som borde varit med i förra Bladet. Nämligen att han sett björktrasten den 29 mars, bofinken den 7 april samt staren den 9 april. Dessutom, den 10 april såg han en hel flock (20 – 30 st) ringduvor. Den 12 april kunde Per-Håkan meddela att rödhaken dykt upp.

Den 11 april såg Annette Anderson storspoven. Följande dag, den 12 april såg undertecknad nässelfjärilen. Samma dag som Inga Doktor såg en hel flock med starar utanför sitt fönster.

På påskdagen, den 15 april, såg Sven-Ole Åström hur en sparvhök anföll en morkulla. Den låg livlös ett bra tag men repade sig och flög iväg. Blodspår i snön tydde på att den var skadad.

Sin vana trogen hade Ann-Mari Kieslich sett den första huggormen. Den 16 april såg hon 2 stycken,

något stelfrusna huggormar, på Bolid. Hon kanske spelar flöjt som väcker deras nyfikenhet. Är det någon annan än jag som tycker sig ha märkt att det finns ovanligt mycket svanar i år. De tycks mest hålla sig på land tills det blir öppet vatten.

Och gäss! Vilken massa med gäss vi haft denna vår.

Ett lite ovanligare vårtecken, men säkert som något, är alla navkapslar som ligger längs vägarna.

När en stressad bilist byter till sommardäck hinner han inte kontrollera att navkapseln blir rätt påsatt. Därför trillar den av.

Vem ser den första ladusvalan!?

Börje

***

SOMMARÖHALLENS ANTIKVARIAT

Förra sommaren var ett slags mellanår för Antikvariatet. Vi försökte sälja alla böcker för halva priset. Hål i hyllorna fylldes inte ut med nya böcker.

De böcker som skänkts till Byrådet finns nu i mitt pannrum (ca 8 hyllmeter). De kommer att användas som hjälp att sälja andra böcker. D.v.s. ges gratis. Lappar kommer att sättas upp på hyllorna där det står: ”För varje bok du köper ur hyllan får du en bok gratis ur baljan.”

I gratisboken finns den gamla prislappen kvar men den är överstruken. Tag bort den i kassan! (Inte så viktigt.)

Så länge Antikvariatet ger lite pengar åt Byrådet kan jag hålla på ett tag till och ha bekymmer om böckerna och bokhyllorna. Tids nog är det dags för någon annan att överta ansvaret för antikvariathyllorna. Eller så går det ju att sluta helt hållet.

Börje

***

NILS-ERIK OCH BO-ERIK AVTACKADES

Ett 20-tal personer hade samlats i skolan den 21 april för att bestämma om byns angelägenheter.

Människor hade hoppfullt anhållit om båtplatser samt att få köpa samfällad mark, m.m.

Rätt till båtplats gavs Birgitta Lång och Greta Lång-Tennberg. Däremot beslutades att inte återställa den stenbrygga som borttagits i samband med muddringen.

Beslutades att Dag Rönn får överta Albin Rönnns hamn och båthusplats på Kalvholmen.

Erik Järv får överta Emil Westergårds hamn och båthusplats.

Ann-Helen Isaksson och Rune Loo beviljades en båtplats. De hade anhållit om varsin.

Inga Lind får bygga båthus på Kalvholmen.

Jaktföreningen får hugga anhållen mängd ved och stockar på byns marker.

Björn Nyberg får köpa den tomt han hyr av samfälligheten. Värderad av J. E. Hall till 31.500 euro för ca 2000 m². Köpet bör fastslås inom ett år.

Likaså får Arto Rimpilä köpa den tomt han arrenderar av samfälligheten. Priset bestämdes till 12.000 euro, för ca. 2.000 m². Köpet bör verkställas inom ett år.

Däremot får inte Daga Granholm köpa ett markområde, 20 x 65 m av Hallbergs gloet som gränsar till hennes tomt.

Mötesdeltagarna uttryckte sin glädje över att Båtklubben sköter utmärkningen av småbåtsfarlederna och beviljade ett bidrag på 500 euro till förnyande av remmarna.

Av resultaträkningen kunde läsas att intäkterna utgjorde 15.480 och kostnaderna 28.981 euro. Den största kostnaden upptogs av bäckrensningen, 24.849 euro.

Av balansräkningen framgick att aktiva/passiva balanserar på 229.994 euro.

Samfällighetens ordförande och sekreterare har haft ett årsarvode på 200 euro vardera. Övriga funktionärer har haft 10 euro per bokfört möte. Samtliga beviljades en 50 % -ig arvodesförhöjning.

Nils-Erik Vesterlund har länge velat avgå. Nu var tiden inne. Efter 30 år i styrelsen, av dem 28 år som ordförande, valdes i hans ställe, Rolf Snygg. I stället för Josef Lindgrén som varit Nils-Eriks suppleant valdes Nils-Erik till suppleant åt Rolf. Säkert tryggt för Rolf att ha en sådan erfarenhet i ryggen.

Bybornas gruskörning från deponeringsplatsen för muddringmaterialet på andra sidan Sommarösund har slitit hårt på vägen. I avtalet står att vägen hela tiden, medan muddringen pågår, skall hållas i körbart skick. Efter att grävningssarbetet har slutförts kommer vägen att granskas och vid behov återställas i ursprungligt skick. Styrelsen fick i uppdrag att nu granska vägen och bedöma huruvida den är i körbart skick.

Bo-Erik Åström som avgått ur styrelsen ett par år tidigare, hade även han 30 års erfarenhet av styrelsearbetet inom samfälligheten, största delen av tiden som kassaförvaltare.

Både Nils-Erik och Bo-Erik avtackades med blommor och brödspadar som dekorerats av Marlène Ström.

Börje

***

LÅNG DISK – KORT KÖ

Handelsslagets omsättning under år 2005 uppgick till 935.342 euro en ökning med 46.307 euro eller 5,2 % jämfört med år 2004. Årets nettovinst på 1.081 euro beslöts överföras till vinst- och förlustkonto.

Leo Hjerpe som suttit i styrelsen sedan 1988 ville avgå. I hans ställe invaldes Johan Yrjas. Övriga styrelsemedlemmar är Jan-Peter Sandqvist (ordf.), Susanna Hägen, Mikael Weckström, Valdemar Gädda, Gunilla Håkans och Susanna Sund.

Alla har vid dethär laget märkt att vi fått en ny kassadisk. Den har imponerande längd och är långt automatiserad. Bandet startar när kassan börjar plocka varorna. Lagg inte en hög med småpengar på bandet för då åker de iväg. Eftersom varorna efter prisregistrering åker in i olika fällor räknar Birger med att 4 personer samtidigt skall kunna stå vid kassan och snabbt bli betjänade. Den långa disken ger en kortare kö. Vi kommer säkert att vänja oss. Också vänja oss att använda "seuraava asiakas".

Börje

***

ARKIVET

Så står det då där, arkivet, mitt i byn. Nu skall det fyllas med handlingar, äldre och yngre, från byns föreningar. Tro inte det bara är att "stoppa in", nej då. Allt ska ordnas och komma in under rätt bokstav i rätt underavdelning. Tur att Hans finns! Han kan svara på många frågor. Stundom får vi dock slå ihop flera kloka huvuden och fundera. Tid tar det, roligt är det, framåt går det. Jag har varit med ett antal kvällar. Vi blev några marthor som tog hand om vår förenings handlingar. Då blev det många: "Tänk! Minns du? Så fint! Nej men titta här! Pianogrisen!" Nu blir det en: "ARKIVLÄCKA"!

"Pianogrisen", vilken succe det blev! Många av er minns, andra vet ingenting om den.

Så, här kommer Han – Grisen = Sparbössan, modell större.

Han kom till oss som gåva av Annette Anderson. Hon hade fått den av sina kolleger vid Vasa Centralsjukhus då hon gick i pension.

Hon gav den vidare, med hela det hemliga innehållet! Kanske tyckte hon det skulle bli omöjligt att fylla den. Vi tackade varmt, tog emot och döpte grisen till Piano-grisen! Varför? Jo vi hade planer! Planerna grodde och förverkligades våren 1995. Vi hade Marthaföreningens 70-års jubileumsfest framför oss. Hur skall vi klara det utan musikinstrument? Vi måste nog köpa av Roger Holmlund den här gången men sen: "Vi skall väl kunna låna ett instrument!! Sagt och gjort. Jubileumsdagen grydde 16 juli 1995, med ett lånat piano. Pianogrisen presenterades då. Nu fick alla festbesökare veta vilket mål Grisen och marthorna hade. Vår strävan startade! Festen var välbesökt. Grisen stod stolt bland hundratalet gäster och bad om "mat". Han hälsades med leenden och välvilja. Mat fick han och "måde som en prins". Då det blev vardag öppnade vi Grisen med spänning och räknade oss fram till det ofattbara, 1241,40 mark. Hurra, grunden är lagd! Nytt år, nya tag. Grisen vandrade vidare och vi "på två ben" satte igång ett lotteri. I mars och i april kunde vi göra nya insättningar. Målet kom närmare. Hösten gav oss mod till ännu ett lotteri. Disa Nyström hade en liten spargris som kom tultande till oss. Andra gåvor strömmade också till. Åren gick med målmedvetet arbete. Så skriver vi: 28 januari 1998 och kan konstatera att Pianogrisen inbringat 8285,81 mk! Från första insättningen i juli 1995 till 28 januari 1998 har det gått 2 år 6 mån 11 dagar. - Nu får vi handla!

Vem skall råda oss? Noomi, så klart! Hon rekommenderade sin son Andreas som hade kunskap om instrument och var kund och vän i musikaffären Unisound. Vi for "till stan", tittade lyssnade, tog råd och handlade! Ett digitalpiano, Roland HP – 136 för 8190 mk. Rabatten vi fick, tack vare Andreas, var 1690 mk. Då vet du att affären gick på 6500 mk. Pianot körde affärens chaufför hem, samma dag den 9 juli 1998! Elin Lindberg hann till banken före stängningsdags och väntade vid Bystugan med pengarna. Hurra, nu har vi ett piano i byn!

Nu skall det bli fest – invigningsfest för pianot! Noomi Elfving var "pelaren" i festen. Hon trakterade pianot och vi sjöng av hjärtans lust. Andreas presenterade instrumentet, med alla dess finesser. Niklas Martois spelade, han kan! Beatrice var hem från Norge, Linnea från Kronoby, båda med dikter i bagaget. Vår egen Regina bjöd också på dikter. Men främst: Vi sjöng! "Tänk att få vakna", "Kungens lilla piga", "Du skall inte tro ...", "Ljud högt du psalm", mm.

Vilken fest! Alla 80 festbesökarna var glada och nöjda.

Så var då Grisens och vår strävan för ett piano avslutad, men nya arbetsuppgifter infann sig som passade Grisen. Nu döptes han om och blev: Diskmaskins-Grisen. Då trädde han i Uf Havsbandets tjänst. Det får vi kanske höra om av någon annan en annan gång. Nu är Grisen ledig. Vad blir nästa uppdrag? Vi får se!

Här är "läckan" tätad. Jag vill avsluta med ett : Hjärtevarmt Tack, till Er bybor som var med och gav oss pianot! Då jag läser namnen på alla som köpte lotter, i våra två lotterier, finner jag att 15 bybor lämnat oss för alltid och kan inte nås av vårt tack. Jag hoppas vi gav uttryck för vår tacksamhet så länge de var med oss.

Nu vet ni alla att pianot finns och lånas ut, Gratis, till olika tillställningar i byn. Låntagaren hämtar pianot och transporterar det själv från och till Bystugan. Pianot kräver varsam behandling! Eventuella skador står låntagaren för. Vintertid är det svårt med utlåning. Vintern håller Bystugan i sitt grepp. Ordna festen då snön smultit! Eller, kom till en sångstund i Bystugan, då Noomi eller kantorn trakterar pianot och ger oss sångarglädje. Musikanterna har vårt varma, ödmjuka Tack! Vi fortsätter väl, säg? Visst !

Tycker Inga
***

VAD FORDOM TIMAT.

Socialvård och åldringsvård skulle enligt lag utövas av kyrkorådet i Replot kapellförsamling ända till år 1868, då dylika frågor överfördes till Replot kommun.

Kyrkorådet försökte minska kostnaderna för fattigvård bl.a. genom att hindra utfattiga att bosätta sig inom församlingens område. Också av andra orsaker avlägsnade man personer från församlingen, vilket framgår av följande beslut i kyrkorådet:

År 1864: "Joh. Henriksson Gylden från Petalax är i tjänst hos en bonde i Södra Vallgrund och har köpt ett torp, tillåts inte bo i församlingen, emedan han med sitt gudlösa leverne förför ungdomen, varit straffad för inbrottsstöld och på fästning."

År 1864: "Lösa karlen Sperring skulle med länsmannens hjälp från denna församlings ägoområde avlägsnas."

År 1868: Sista sammanträdet innan kommunen övertog åldringsvården.

"På roten skall ställas Maj Gret Back på Björkö, Gustav Gammelgård eller Ström på

Vallgrundbyarna, Johan Klavus på Replot och Fredrik Hjort på alla byarna."

"På roten" betydde att dessa hemlösa, utfattiga personer skulle inhysas kortare eller längre tid årligen hos varje bonde inom roten. Vistelsens längd var beroende av hemmanets storlek.

Josef

***

DET NÖDLANDADE FLYGPLANET

Året är 1933. Ett flygplan var inget vanligt fenomen på den tiden. I synnerhet inte ett som nödlandat på isen.

Min bror Leander och jag hade av Anders Vestergård fått i uppgift att med häst bogsera flygplanet från Raggrund till Langnis viken. För att kunna reparera det nödlandade flygplanet ville man få det i lä för den hårda sydliga vinden. Isen var nästan blank Vi for ut på kvällen när det redan börjat mörkna. Det var svagt månsken.

Anders Vestergård arbetade inom Tullverket och kände planets pilot, Nissinen.

Vår häst blev rädd för det märkvärdiga monster som stod där ute på isen. Vi blev tvungna att binda en säck för ögonen, för att hästen skulle våga närma sig maskinen. Hästen var nyskodd men ändå var det svårt att få igång det tunga flygplanet som var försett med skidor. Vi hade utfört vårt uppdrag, flygplanet stod i skydd inne i viken. Hästen som hade gjort jobbet hade bytt färg från brunt till vitt. (Frusen andedräkt och svett)

Det tog tre dagar för en mekaniker att få planet i flygdugligt skick.

Hur mycket skulle vi få för arbetet? Vi begärde 40 mk för arbetet. Det tyckte Anders Vestergård var för mycket, han ville ha det nedprutat. Hur mycket vi sist och slutligen fick kommer jag inte ihåg. Men jag kommer ihåg att vi kände oss ganska snopna när vi stod med pengarna i handen.

John Ståhl

***

SÖDERBYBLADET

Redaktör: Börje Anderson

Lotsvägen 2, 65930 Södra Vallgrund

Tel. 06-3527758, GSM 050-5917958

E-post: borje.anderson@kolumbus.fi

Redaktionssekreterare: Hans Söderlund

Sommarösundvägen 442A

65930 Södra Vallgrund, tel. 06-3527586

Nästa blad, nr 5 utkommer omkring vecka 24.